

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia”

(COM(2022) 245 final)

(2023/C 100/16)

Sprawozdawca: **Ionuț SIBIAN**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 27.10.2022
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	23.11.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.12.2022
Sesja plenarna nr	574
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	208/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Proponowana dyrektywa prawidłowo odpowiada na potrzebę rozszerzenia zakresu mechanizmów konfiskaty, wzmacnia kompetencje organów krajowych i ustanawia mechanizmy współpracy transgranicznej w celu zwiększenia skali odzyskiwania mienia.

1.2. EKES zachęca Komisję Europejską, aby w ramach rozszerzania zakresu mechanizmów konfiskaty o nowe rodzaje przestępstw sprecyzowała i upewniła się, że w zakres proponowanej dyrektywy wejdzie przemyt migrantów i nielegalny handel tytoniem.

1.3. EKES wzywa Komisję Europejską do rozważenia sposobu, w jaki należy stosować proponowaną dyrektywę do naruszeń unijnych środków ograniczających, i uważa, że obszar ten wymaga odrębnych przepisów. Dzięki proponowanej dyrektywie biura ds. odzyskiwania mienia powinny uzyskać możliwość rozbudowania swoich zdolności działania bez zwiększania zakresu kompetencji.

1.4. Należy zagwarantować publiczny dostęp do informacji bez uszczerbku dla trwających postępowań w sprawie odzyskiwania mienia. EKES proponuje, by w dyrektywie znalazło się wyraźne stwierdzenie, że organy krajowe i Komisja Europejska są zobowiązane do regularnego publikowania wyczerpujących danych statystycznych na temat działań podjętych w ramach dyrektywy oraz do zapewnienia publicznego dostępu do informacji.

1.5. EKES wzywa Komisję Europejską do zapewnienia, aby państwa członkowskie przyjęły krajowe strategie odzyskiwania mienia z pełnym uwzględnieniem przejrzystości i dostępności.

1.6. EKES zdecydowanie zachęca Komisję Europejską do zastosowania w trakcie procesu transpozycji wszelkich niezbędnych środków ostrożności, aby zapobiec nadużyciom w przypadku środków dotyczących konfiskaty bez uprzedniego wyroku skazującego stosowanych w postępowaniu w sprawie odzyskiwania mienia.

1.7. Nowo wprowadzony mechanizm zapewniający konfiskatę mienia, które nie jest bezpośrednio związane z przestępstwem wymienionym w dyrektywie, ale opiera się na podejrzeniu, że jest ono nielegalne lub pochodzi z działalności przestępczej, wymaga bardziej rygorystycznych norm w zakresie praw i gwarancji proceduralnych przysługujących oskarżonym.

1.8. EKES wzywa Komisję do ponownego rozważenia zawartego w proponowanej dyrektywie przepisu dotyczącego ponownego wykorzystania mienia na cele społeczne oraz do zachęcenia państw członkowskich do opracowania mechanizmów, w ramach których priorytetowo zaangażowano by organizacje społeczeństwa obywatelskiego w zarządzanie skonfiskowanym mieniem i jego zbywanie. Komisja powinna określić cele poprzez wyznaczenie minimalnego odsetka skonfiskowanego mienia, który powinien być ponownie wykorzystany na cele społeczne. Interesu publicznego nie należy rozumieć tylko jako działania w ramach kompetencji podmiotów publicznych.

1.9. Zdaniem EKES-u bardzo ważne jest, by Komisja bardziej precyzyjnie określiła prawo ofiar do zaspokojenia ich roszczeń i przyznała im pierwszeństwo względem innych wierzycieli.

1.10. EKES popiera propozycję Komisji, aby we wniosku dotyczącym dyrektywy wprowadzić wymóg utworzenia w każdym państwie członkowskim przynajmniej jednego biura ds. odzyskiwania mienia, które powinno otrzymać zasoby niezbędne do sprawnego i skutecznego wypełniania swojej roli. Aby zagwarantować, by w całej UE biura ds. odzyskiwania mienia działały zgodnie z pewnym minimalnym standardem, Komisja Europejska powinna wymagać regularnych sprawozdań na temat zasobów przydzielonych w każdym państwie członkowskim.

1.11. EKES uznaje cel polegający na większym wykorzystaniu mechanizmu środka tymczasowego w postaci sprzedaży poprzez wprowadzenie definicji referencyjnej i określenie warunków, w których należy go stosować. Jednocześnie „trudno dostępna wiedza specjalistyczna” jest normą, którą można by ulepszyć poprzez przeformułowanie jej w „wiedzę specjalistyczną, której pozyskanie jest nadmiernie trudne”. Sprzedaż powinna pozostać rozwiązaniem wybieranym jako ostateczność w odniesieniu do ponownego wykorzystania na cele społeczne, biorąc pod uwagę, że skonfiskowane środki można przeznaczyć na odszkodowania dla ofiar.

1.12. EKES zachęca Komisję Europejską, by uzupełniła mandat biur ds. odzyskiwania mienia i zarządzania nim, wprowadzając do proponowanej dyrektywy odpowiednie przepisy dotyczące umów o podziale mienia.

1.13. EKES uważa, że konieczne jest włączenie do dyrektywy bardziej konkretnych narzędzi wspierania urzędników z państw trzecich oraz usilne zachęcanie państw członkowskich do rozwijania współpracy z tymi krajami w celu maksymalnego wykorzystania mechanizmów odzyskiwania mienia przewidzianych w proponowanej dyrektywie. To samo dotyczy wdrożenia narzędzi i instrumentów prawnych niezbędnych do zapewnienia ofiarom przestępstw pełnego prawa do zaspokojenia ich roszczeń w państwach trzecich.

1.14. EKES zaleca, by Komisja wydała wytyczne zawierające porównanie nowej dyrektywy z zastępowanymi przepisami, aby zachęcić do przyjęcia środków ułatwiających przyszłą transpozycję proponowanej dyrektywy w jurysdykcjach krajowych oraz umożliwić organom krajowym szybkie uzgodnienie jej z własnym ustawodawstwem.

1.15. EKES zaleca, by Komisja Europejska wykorzystwała wprowadzone w proponowanej dyrektywie instrumenty służące do gromadzenia danych porównawczych w celu ustanowienia przejrzystych mechanizmów monitorowania z udziałem społeczeństwa obywatelskiego oraz przeprowadzenia procesu oceny skutków proponowanej dyrektywy nie później niż trzy lata po jej przyjęciu.

2. Kontekst

2.1. Odzyskiwanie mienia ma kluczowe znaczenie dla zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, czyli działań związanych z przestępczością zorganizowaną. Przestępczość zorganizowana opiera się na osiągnięciu zysków, które następnie poddaje się praniu pieniędzy i wprowadza do legalnej gospodarki, co prowadzi do krzywdzenia kolejnych osób, zakłócenia zasad rynkowych i utrwalenia zdolności do osłabiania rynków finansowych oraz powodowania strat dla osób fizycznych i przedsiębiorstw. Ramy prawne dotyczące odzyskiwania mienia oraz instrumenty współpracy transgranicznej wymagają dalszego przeglądu i egzekwowania, ponieważ w UE tylko około 2 % mienia pochodzącego z przestępstwa jest zabezpieczane, a 1 % konfiskowane⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Europol, *Does crime still pay? Criminal Asset Recovery in the EU. Survey of Statistical information 2010–2014* [Czy przestępstwo popłaca? Odzyskiwanie mienia pochodzącego z działalności przestępczej w UE. Analiza danych statystycznych 2010–2014], 2016.

2.2. Pierwsza unijna strategia ukierunkowana specjalnie na zwalczanie przestępczości zorganizowanej została przyjęta w kwietniu 2021 r.⁽²⁾ i dotyczy zagrożenia, które przestępczość zorganizowana stwarza dla obywateli Unii, instytucji państwowych i całej gospodarki. Jednym z filarów strategii jest eliminacja zysków generowanych przez przestępczość zorganizowaną i zapobieganie infiltracji legalnej gospodarki i społeczeństwa (zasada podążania śladem pieniędzy), a Komisję wezwano do podjęcia działań w następstwie zmiany dyrektywy w sprawie konfiskaty⁽³⁾ i decyzji Rady w sprawie biur ds. odzyskiwania mienia⁽⁴⁾.

2.3. Od pewnego czasu EKES jest w pełni świadomy wzrostu przestępczości zorganizowanej oraz znacznych kosztów ponoszonych w jej wyniku na poziomach gospodarczym, politycznym i społecznym i jest tym faktem zaniepokojony. Jego prace są zgodne z jego misją, a jego opinie⁽⁵⁾ na tematy związane ze zwalczaniem przestępczości zorganizowanej pomagają europejskim prawodawcom zwiększyć podmiotowość i znaczenie obywateli za pośrednictwem organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Odzyskiwanie mienia jest częścią szerszego unijnego ekosystemu legislacyjnego, który ma pomóc w zapewnieniu sprawiedliwości naprawczej potrzebnej społecznościami, by zmniejszyć szkody powstałe w wyniku przestępstw.

2.4. W ocenie⁽⁶⁾ obecnych ram prawnych dotyczących odzyskiwania mienia wspomniano, że pomimo ogólnej poprawy sytuacji w państwach członkowskich ogólne wyniki w zakresie skonfiskowanego mienia nie są zadowalające, a wskaźniki dotyczące konfiskaty pozostają w UE na bardzo niskim poziomie. Możliwość śledzenia i identyfikacji mienia jest kluczowym warunkiem zwiększenia skuteczności działań oraz zabezpieczenia i konfiskowania większej ilości nielegalnego mienia. W ramach przeglądu przepisów należy rozszerzyć zakres odzyskiwania nielegalnego mienia oraz zwiększyć liczbę odpowiednich instrumentów, a także wzmocnić zdolności krajowych biur ds. odzyskiwania mienia⁽⁷⁾.

2.5. W 2021 r. warianty strategiczne dotyczące zmiany ram odzyskiwania mienia objęto konsultacjami publicznymi. W marcu 2021 r. opublikowano wstępną ocenę skutków⁽⁸⁾ w celu uzyskania informacji zwrotnych, a następnie przeprowadzono konsultacje publiczne w okresie od 21 czerwca do 27 września 2021 r. w celu zebrania opinii przedstawicieli ogółu społeczeństwa i zainteresowanych stron. Przeanalizowano cztery warianty strategiczne i przedstawiono je w sprawozdaniu z oceny skutków⁽⁹⁾:

- **Wariant 1:** wariant opierający się na **środkach o charakterze nielegislacyjnym** wspierających wymianę doświadczeń, wiedzy i dobrych praktyk między właściwymi organami.
- **Wariant 2:** środki polegałyby przede wszystkim na **ukierunkowanych zmianach** decyzji Rady w sprawie biur ds. odzyskiwania mienia oraz dyrektywy w sprawie konfiskaty w celu sprecyzowania zakresu istniejących wymogów ogólnych i zwiększenia ich skuteczności. Środki te obejmowałyby wymogi przyjęcia przez państwa członkowskie krajowej strategii odzyskiwania mienia oraz zapewnienia właściwym organom niezbędnych umiejętności i zasobów. Ponadto ten wariant wiązałyby się z wprowadzeniem środków mających na celu poprawę współpracy transgranicznej między biurami ds. odzyskiwania mienia, w tym dostępu do baz danych i rozszerzonych uprawnień w zakresie zabezpieczania mienia.

⁽²⁾ Komunikat Komisji w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025, (COM(2021) 170 final, 14 kwietnia 2021 r.).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (Dz.U. L 127 z 29.4.2014, s. 39).

⁽⁴⁾ Decyzja Rady 2007/845/WSiSW z dnia 6 grudnia 2007 r. dotycząca współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem (Dz.U. L 332 z 18.12.2007, s. 103).

⁽⁵⁾ Niektóre istotne opinie EKES-u: opinia w sprawie pakietu dotyczącego unii bezpieczeństwa (Dz.U. C 323 z 26.8.2022, s. 69), szereg opinii na temat prawodawstwa dotyczącego zwalczania prania pieniędzy, spośród których najnowsze to opinia w sprawie pakietu legislacyjnego dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy z 2021 r. (Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 89), opinia w sprawie strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025 (Dz.U. C 517 z 22.12.2021, s. 91), opinia w sprawie wzmocnienia mandatu Europolu (Dz.U. C 341 z 24.8.2021, s. 66), opinia w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z Unii (Dz.U. C 246 z 28.7.2017, s. 22), opinia w sprawie Europejskiej agendy bezpieczeństwa (Dz.U. C 177 z 18.5.2016, s. 51) oraz opinia w sprawie otwartej i bezpiecznej Europy (Dz.U. C 451 z 16.12.2014, s. 96).

⁽⁶⁾ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady, „Odzyskiwanie i konfiskata mienia: przestępstwa nigdy nie mogą się opłacać”, COM(2020) 217 final).

⁽⁷⁾ Zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie usprawniania dochodzeń finansowych w celu zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości, dokument Rady nr 8927/20 z 17 czerwca 2020 r.

⁽⁸⁾ Wyraż swoją opinię: „Zwalczanie przestępczości zorganizowanej – zwiększenie uprawnień unijnych biur ds. odzyskiwania mienia”.

⁽⁹⁾ Komisja Europejska, sprawozdanie z oceny skutków towarzyszące dokumentowi: wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia, 2022.

- **Wariant 3:** wariant obejmowałby, oprócz środków przewidzianych w wariantcie 2, bardziej szczegółowe wymogi wobec państw członkowskich w odniesieniu do wszystkich etapów procesu odzyskiwania mienia, a zakres stosowania dyrektywy w sprawie konfiskaty zostałby rozszerzony, aby objąć szerszy zakres przestępstw.
- **Wariant 4:** działania oparto by na środkach przewidzianych w wariantcie 3, lecz zakres przepisów rozszerzono by na wszystkie przestępstwa i obejmowałby on szerzej zakrojone wymogi dotyczące wszczynania dochodzeń. Ponadto określono by bardziej konkretne warunki dotyczące pilnych nakazów zabezpieczenia oraz wymiany informacji między biurami ds. odzyskiwania mienia.

2.5.1. W ocenie skutków stwierdzono, że najodpowiedniejszy jest wariant 3, ponieważ zapewnia największą równowagę między skutecznością, efektywnością i proporcjonalnością a różnymi przewidywanymi skutkami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi.

2.6. Dnia 25 maja 2022 r. Komisja zaproponowała nową dyrektywę w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia, która zastąpiłaby obecną dyrektywę w sprawie konfiskaty, decyzję Rady w sprawie biur ds. odzyskiwania mienia oraz decyzję ramową Rady 2005/212/WSiSW⁽¹⁰⁾. Za cel postawiono sobie ustanowienie wspólnych norm w zakresie śledzenia i identyfikacji mienia, zabezpieczania go, zarządzania nim i jego konfiskaty w ramach jednego instrumentu, który dodatkowo zapewniłby bardziej spójne i strategiczne podejście dla wszystkich podmiotów w systemie odzyskiwania mienia.

3. Uwagi ogólne i szczegółowe

3.1. Ogólne podejście przyjęte w proponowanej dyrektywie jest spójne z jej celami polegającymi na wzmocnieniu zdolności właściwych organów do, po pierwsze, identyfikacji nielegalnego mienia, zabezpieczenia go i zarządzania nim; po drugie, zwiększenia i rozszerzenia możliwości konfiskaty nielegalnego mienia; a ponadto poprawienia współpracy między wszystkimi organami zaangażowanymi w odzyskiwanie mienia.

3.2. Proponowana dyrektywa prawdopodobnie zwiększy skuteczność i efektywność mechanizmów odzyskiwania mienia dzięki wprowadzeniu podstawowego zbioru minimalnych zasad dotyczących śledzenia i identyfikacji, zabezpieczenia i konfiskaty mienia oraz zarządzania nim w sprawach karnych, a także ułatwi w stosownych przypadkach wdrażanie unijnych środków ograniczających. Proponowanej dyrektywie powinny jednak towarzyszyć dodatkowe przepisy i środki dotyczące naruszeń unijnych środków ograniczających, a Komisja powinna starannie ocenić, w jakim stopniu można zapobiegać osłabieniu zdolności biur ds. odzyskiwania mienia do wypełniania podstawowych zadań.

3.3. EKES uważa, że proponowany przepis, w myśl którego każde państwo członkowskie przyjmuje krajową strategię odzyskiwania mienia, doprowadzi do stosowania w tej dziedzinie bardziej strategicznego podejścia, będzie sprzyjać lepszemu współpracy między właściwymi organami i zapewni jasny ogólny ogląd wyników dotyczących odzyskiwania mienia.

3.4. Dzięki rozszerzeniu zakresu mechanizmów konfiskaty – krajowe organy sądowe będą mogły stosować konfiskatę rozszerzoną w odniesieniu do większej liczby przestępstw niż w przypadku obecnie obowiązującej dyrektywy w sprawie konfiskaty. EKES z zadowoleniem przyjmuje szerszy zakres proponowanej dyrektywy, gdyż uzupełnia ona luki w dyrektywie w sprawie konfiskaty w odniesieniu do znacznej liczby przestępstw, w tym przestępstw przeciwko środowisku, handlu narządami, nielegalnego handlu dobrami kultury, porwań, bezprawnego przetrzymywania lub brania zakładników oraz handlu kradzionymi pojazdami w zakresie, w jakim dane przestępstwo zostało popełnione przez organizację przestępczą. Jednocześnie proponowana dyrektywa nie obejmuje wyraźnie przemytu migrantów i nielegalnego handlu tytoniem, pomimo znacznych rocznych dochodów uzyskiwanych przez przestępców na tych rynkach (szacowanych odpowiednio na 289,4 mln EUR i 8 309,3 mln EUR⁽¹¹⁾).

3.5. Zapewnienie odpowiednim organom natychmiastowego i bezpośredniego dostępu do informacji innych organów krajowych, takich jak urzędy podatkowe i skarbowe lub krajowe rejestry nieruchomości, zwiększy zdolność biur ds. odzyskiwania mienia do skutecznego i szybkiego działania i reagowania. Jednocześnie należy również zapewnić publiczny dostęp do informacji zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym bez uszczerbku dla toczących się postępowań.

⁽¹⁰⁾ Decyzja ramowa Rady 2005/212/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie konfiskaty korzyści, narzędzi i mienia pochodzących z przestępstwa (Dz.U. L 68 z 15.3.2005, s. 49).

⁽¹¹⁾ Disley, E. (red.), Blondes, E. (red.), Hulme, S. (red.), Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych, *Mapping the risk of serious and organised crime infiltrating legitimate businesses: final report* [Mapowanie ryzyka infiltracji legalnych rodzajów działalności gospodarczych przez poważną i zorganizowaną przestępczość: sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji, 2021.

3.6. Proponowana dyrektywa rozszerza listę sytuacji, w których można zastosować środki dotyczące konfiskaty bez uprzedniego wyroku skazującego oparte na postępowaniu karnym, o inne przypadki, w których wydanie wyroku skazującego nie jest możliwe ze względu na obiektywne okoliczności, takie jak immunitet, amnestia czy przedawnienie. EKES uznaje wysiłki Komisji zmierzające do ograniczenia tych przypadków, ponieważ mogą one być nadużywane lub wykorzystywane do nękania lub prześladowania.

3.7. W proponowanej dyrektywie zawarto nowy mechanizm zapewniający konfiskatę mienia, które nie jest bezpośrednio związane z przestępstwem wymienionym w dyrektywie, ale opiera się na podejrzeniu, że jest ono nielegalne lub pochodzi z działalności przestępczej. Chociaż przed wydaniem nakazu konfiskaty należy przeprowadzić obowiązkowe postępowanie sądowe, a na prokuraturze spoczywa ciężar dowodu w kwestii powiązania danego mienia z działalnością przestępczą, wykluczenie wszelkich możliwych nadużyć w trakcie procedury wymaga większych gwarancji. W krajowych systemach prawnych stosuje się różne ścieżki, począwszy od konfiskaty na podstawie prawa cywilnego, a skończywszy na prawie karnym. Proponowana dyrektywa powinna zawierać normy dotyczące praw i gwarancji proceduralnych przysługujących oskarżonym oraz zapewnić odpowiednie szkolenia dla sędziów i prokuratorów.

3.8. Ponieważ wpływ przepisu o ponownym wykorzystaniu skonfiskowanego mienia na cele społeczne zawartego w dyrektywie w sprawie konfiskaty jest ograniczony, należy dodatkowo zachęcić państwa członkowskie do uwzględnienia odpowiednich środków w celu zapewnienia skuteczności tego przepisu. EKES zwraca się do Komisji Europejskiej o podjęcie bardziej ambitnych działań w celu zapewnienia skuteczności ponownego wykorzystywania skonfiskowanego mienia na cele społeczne oraz o ustalenie minimalnego odsetka obowiązującego państwa członkowskie w odniesieniu do takiego wykorzystania. Z punktu widzenia spójności społecznej niezwykle ważne jest, aby społeczności cierpiące w wyniku przestępczości otrzymywały bezpośrednio odszkodowania naprawcze i korzystały z zysków z tych odszkodowań. Ponadto społeczności potrzebują lepszego wsparcia, aby zwiększyć swoją odporność na przestępczość zorganizowaną, a w zarządzaniu skonfiskowanym mieniem i zbywaniu go musi być zaangażowane społeczeństwo obywatelskie.

3.9. Jak stwierdzono również w dyrektywie w sprawie konfiskaty, środki dotyczące konfiskaty nie będą miały wpływu na prawo ofiar do zaspokojenia ich roszczeń. Jednakże proponowana dyrektywa nadal nie gwarantuje zaspokojenia roszczeń ofiar przed innymi wierzycielami. Jednocześnie proponowana dyrektywa i inne przepisy UE nie zapewniają wystarczającej ochrony obywatelom państw trzecich, ponieważ koncentrują się one na obywatelach Unii.

3.10. W sprawozdaniu z oceny skutków wskazano na następujące niedociągnięcia: brak informacji szczegółowych na temat roli biur ds. odzyskiwania mienia oraz przeznaczenie na śledzenie mienia niewystarczających zasobów ludzkich, finansowych i technicznych. W proponowanej dyrektywie uwzględniono te ustalenia i zawarto wymóg utworzenia co najmniej jednego biura ds. odzyskiwania mienia w każdym państwie członkowskim. Dobrym rozwiązaniem jest nałożenie jednoznacznego obowiązku zapewnienia odpowiednich zasobów, aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły działać skutecznie i efektywnie. Obowiązkowi temu powinny jednak towarzyszyć regularne sprawozdania składane Komisji na szczeblu krajowym dotyczące przydzielonych zasobów, tak aby Komisja mogła ocenić, czy nie występuje rozdrobnienie lub brak równowagi pomiędzy poszczególnymi biurami ds. odzyskiwania mienia.

3.11. Koszty związane z zarządzaniem zabezpieczonym lub skonfiskowanym mieniem mogą być znaczne, a nawet przekraczać jego wartość. Proponowana dyrektywa nakłada na właściwe organy obowiązek przeprowadzenia oceny kosztów przed wydaniem nakazu zabezpieczenia. EKES z zadowoleniem przyjmuje ten środek jako skuteczny i użyteczny instrument, który pozwoli ograniczyć niezbędne koszty i zmaksymalizować późniejszą wartość mienia.

3.12. Mechanizm środka tymczasowego w postaci sprzedaży można stosować w ograniczonych przypadkach, które wymieniono w proponowanej dyrektywie, i prawdopodobnie przyczyni się do lepszego zarządzania zabezpieczonym mieniem. Chociaż mechanizm ten istnieje w większości państw członkowskich, stosuje się go na niewielką skalę i z dużymi różnicami. Proponowana dyrektywa prawdopodobnie zwiększy wykorzystanie tego mechanizmu dzięki wprowadzeniu jednolitej definicji oraz określeniu warunków, w których należy go stosować.

3.13. Stwierdzono, że brak wyczerpujących i porównywalnych danych statystycznych bardzo utrudnia zwiększanie skuteczności systemu odzyskiwania mienia. W tym względzie proponowana dyrektywa wymaga, aby każde państwo członkowskie utworzyło rejestr odzyskiwania mienia służący do gromadzenia zaszyfrowanych informacji zbieranych od właściwych organów przez cały proces odzyskiwania mienia.

3.14. EKES uważa, że zebranie wszystkich istotnych przepisów prawnych dotyczących odzyskiwania mienia w jednej dyrektywie jest zgodne z programem Komisji dotyczącym sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) i pomoże odpowiednim organom oraz zainteresowanym stronom lepiej zrozumieć przepisy i przyczyni się do lepszego wdrażania i poprawy skuteczności środków mających na celu zwiększenie skali odzyskiwania nielegalnego mienia w jurysdykcjach krajowych.

3.15. Biura ds. zarządzania mieniem będą wyspecjalizowanymi organami utworzonymi lub wyznaczonymi w każdym państwie członkowskim do zapewnienia skutecznego zarządzania zabezpieczonym i skonfiskowanym mieniem oraz współpracy z innymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za śledzenie, identyfikację, zabezpieczanie, konfiskatę i zarządzanie na szczeblu krajowym lub w sprawach transgranicznych. Proponowana dyrektywa w sposób bardziej precyzyjny określa role i zadania biur oraz zapewnia państwom członkowskim większą jasność w kwestii kształtowania ich systemu odzyskiwania mienia.

3.16. Zbycie lub zwrot mienia w postępowaniach transgranicznych powinny być przedmiotem umów o podziale mienia zawieranych przez odpowiednie państwa członkowskie. Systemy krajowe mogą się znacznie różnić pod względem rodzaju organów i procedur niezbędnych do zawierania takich umów. Proponowana dyrektywa nie zawiera szczegółowych przepisów w tej kwestii. Dlatego też należy w niej wyraźnie nadać biurom ds. odzyskiwania mienia i zarządzania nim odpowiednie kompetencje w tym zakresie.

3.17. Współpraca z państwami trzecimi jest szczególnie ważna, ponieważ przestępczość zorganizowana istnieje również poza UE i stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Unii. Ze względu na to, że przestępczość zorganizowana działa coraz bardziej w oparciu o wzajemne powiązania, na poziomie międzynarodowym i na płaszczyźnie cyfrowej, istotne jest zadbanie o to, aby organy w państwach trzecich mogły współpracować ze swoimi odpowiednikami w państwach członkowskich. W celu dalszego egzekwowania proponowanej dyrektywy należy rozważyć wprowadzenie różnych instrumentów pomocy i wsparcia.

3.18. Instrumenty konsultacyjne wykorzystane przez Komisję przed opracowaniem wniosku dotyczącego dyrektywy miały charakter włączający i były dostosowane pod względem czasu trwania i metod do różnych zainteresowanych stron – w szczególności właściwych organów, specjalistów, organizacji przedsiębiorców, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i ogółu społeczeństwa. EKES docenia wysiłki Komisji zmierzające do udostępnienia wiarygodnych danych i informacji na temat obecnej sytuacji i postępów państw członkowskich oraz całej UE w kwestii odzyskiwania nielegalnego mienia. Oczekuje, że podobne wysiłki zostaną podjęte w trakcie transpozycji dyrektywy do ustawodawstwa krajowego oraz podczas oceny jej wdrażania.

Bruksela, dnia 14 grudnia 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
